01/11/2019

Μουσείο Γουλανδρή: Ιστορία της Τέχνης στην καρδιά της πόλης

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Ένα μουσείο διεθνούς εμβέλειας για τη μοντέρνα και σύγχρονη τέχνη που άνοιξε τις πύλες του στην καρδιά της Αθήνας μετά από 26 χρόνια περιπέτειας, σχεδιασμών, παραχωρήσεων οικοπέδων και υπαναχωρήσεων δεν μπορεί παρά να είναι το μείζον εικαστικό γεγονός της χρονιάς. Ο λόγος για το Μουσείο του Ιδρύματος Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή που στεγάζει τα αριστουργήματα της συλλογής του εφοπλιστικού ζεύγους και που για πρώτη φορά βλέπει το φως της δημοσιότητας.

Μόλις λίγα μέτρα από το Καλλιμάρμαρο, στο επιβλητικό ενδεκαώροφο ιδιόκτητο νεοκλασσικό κτίριο με τη σύγχρονη προσθήκη, επί της οδού Ερατοσθένους 13 στο Παγκράτι, το ευρύ κοινό έχει στο εξής την ευκαιρία να θαυμάσει έργα υπογεγραμμένα από τους μέγιστους της μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης: Σεζάν, βαν Γκογκ, Μοντιλιάνι, Λοτρέκ Καντίσνσκι, Πικάσο, Λεζέ, Τζιακομέτι, Μπρακ, Μπονάρ, Πόλοκ, Μπαλτύς κ.ά.

Θαυμασμός και στοχασμός μπροστά σε 180 πίνακες, γλυπτά, αντικείμενα, έπιπλα, όσα προς το παρόν εκτίθενται και αποτελούν τον πυρήνα της περίφημης συλλογής

η οποία αριθμεί συνολικά 800 έργα και αντικείμενα που θα παρουσιάζονται σταδιακά.

Το πάθος του Βασίλη και της Ελίζας Γουλανδρή για την τέχνη οδήγησε το ζεύγος από τα μέσα της δεκαετίας του ’50 και έως το τέλος της ζωής τους να αποκτήσουν εμβληματικά έργα με κριτήριο επιλογής τη γνώση και το προσωπικό τους γούστο και λιγότερο την «χρηματιστηριακή αξία» της τέχνης. Όπως έχει πει χαρακτηριστικά η πρόεδρος του Ιδρύματος Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή, Φλερέτ Καραδόντη «η σχέση με τα έργα που αποκτούσαν ήταν βιωματική, ζούσαν στην καθημερινότητα τους τα έργα που ενέτασσαν στη συλλογή τους».

Μπαίνοντας από την ειδικά διαμορφωμένη πλατεία Αγ. Σπυρίδωνα, που αποτελεί δωρεά του Ιδρύματος Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή προς τον δήμο Αθηναίων, στην είσοδο του μουσείου δεσπόζει το πορτρέτο της Ελίζας Γουλανδρή δια χειρός Μαρκ Σαγκάλ (1966).

Η συλλογή του Ιδρύματος παρουσιάζεται σε τέσσερις από τους ένδεκα συνολικά ορόφους του νέου μουσείου. Στους δύο πρώτους φιλοξενούνται έργα ευρωπαϊκής και αμερικανικής μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης σε μια ευανάγνωστη μουσειολογική αφήγηση καθώς τα έργα βρίσκονται σε φανταστικούς διάλογους μεταξύ τους, δημιουργώντας μια «οικογένεια από πέντε γενιές καλλιτεχνών, που γνωρίζονταν μεταξύ τους, εκτιμούσαν ο ένας τον άλλο και αλληλοεπηρεάζονταν» σχολιάζει η ιστορικός τέχνης Μαρία Κουτσομάλλη-Μορώ, κόρη του διευθυντή του νέου μουσείου, Κυριάκου Κουτσομάλλη και συγγραφέας του καταλόγου των έργων που απαρτίζουν τη συλλογή.

Ξεκινώντας από τον 1ο όροφο βλέπει κανείς το πρώτο κορυφαίο απόκτημα της συλλογής, την «Θεία Μορφή» του Ελ Γκρέκο – έργο που αγοράστηκε από γκαλερί το 1956. Την επόμενη χρονιά, το ζεύγος Γουλανδρή στράφηκε στη σύγχρονη τέχνη και ιδιαίτερα στην πρωτοπορία της μοντέρνας τέχνης αγοράζοντας τρία έργα του Πολ Σεζάν, μεταξύ των οποίων μια μικρή αυτοπροσωπογραφία του καλλιτέχνη ενώ κοιτάζει πάνω από τον ώμο του: «Ο δάσκαλός μας, πατέρας όλων μας» τον είχε χαρακτηρίσει ο Πικάσο. Κάποια έργα προέρχονται από σειρές όπως ο «Καθεδρικός ναός της Ρουέν το πρωί» (ροζ απόχρωση) του Κλοντ Μονέ ή από περιορισμένα αντίτυπα σε μπρούντζο όπως η συναρπαστική «Μικρή χορεύτρια δεκατεσσάρων ετών» του Εντγκάρ Ντεγκά.

Έργα, ιστορίες, διαδρομές, ανεκδοτολογικές αναφορές των καλλιτεχνών ζωντανεύουν στους τοίχους του μουσείου. Σε περίοπτη θέση εκτίθεται η «Νεκρή φύση με καφετιέρα» του βαν Γκογκ (1888). Μέσα σε δυσβάστακτη φτώχεια και μοναξιά στην Αρλ, σε ηλικία 35 ετών ο Βίνσεντ βαν Γκογκ φώτισε τη σύνθεση με

το δικό του θεϊκό κίτρινο χρώμα και μπλέ κοβαλτίου, μετατρέποντας τα «απαραίτητα για να φτιάχνει λίγο καφέ» σε φοβερό θησαυρό. Δίπλα του εκτίθεται ο πίνακας «Νεκρή φύση με γκρέιπ φρουτ»(1901 ή 1902) του φίλου του, Πολ Γκογκέν. Η περιδιάβαση στην ιστορία της τέχνης συνεχίζεται στον 2ο όροφο του μουσείου με έργα Βασίλι Καντίσνσκι, Πάουλ Κλέε, Φράνσις Μπέικον κ.ά.

Οι δύο επόμενοι όροφοι είναι αφιερωμένοι σε Έλληνες καλλιτέχνες (Χατζηκυριάκος-Γκίκας, Τσαρούχης, Μόραλης, Τόμπρος, Κουνέλλης, Φασιανός, Τάκις, Τσόκλης, Ρόρρης κ.ά.), αφού το ζεύγος Γουλανδρή επιδίωκε να δώσει στην ελληνική τέχνη μια θέση στη συλλογή του.

Μουσείο ανοιχτό σε όλους

«Θέλουμε το μουσείο να είναι ένας φορέας πολιτισμού, όχι αποστεωμένος αλλά ανοιχτός στο διάλογο και τις αντιπαραθέσεις, φιλικός, με λόγο ευρύτερα κοινωνικό. Θέλουμε πρόσφυγες και μετανάστες να έχουν πρόσβαση στο μουσείο, γιατί η τέχνη δεν διαχωρίζει, αλλά ενώνει. Θέλουμε να φέρουμε τον επισκέπτη κοντά στα μεγάλα ρεύματα της σύγχρονης τέχνης, όχι για να διδάξουμε αλλά για να προσφέρουμε το κίνητρο της αναζήτησης» έχει πει δίνοντας το στίγμα του μουσείου ο διευθυντής του, Κυριάκος Κουτσομάλλης.

Εκτός από τους εκθεσειακούς χώρους στο μουσείο λειτουργεί Βιβλιοθήκη τέχνης με 6.000 τόμους διαθέσιμους στο κοινό στον χώρο του αναγνωστηρίου, παιδικό εργαστήριο, ένα αμφιθέατρο 190 θέσεων σύγχρονων προδιαγραφών . Στο ισόγειο βρίσκεται το πωλητήριο και στον ημιώροφο το καφέ – εστιατόριο το οποίο λειτουργεί από την ομάδα Ohh Boy με επικεφαλής τον σεφ Ανδρέα Λαγό.

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ